

Gäst: Åsa Svenfelt, Docent på institutionen för Kultur och samhälle på Campus Norrköping

Åsa Svenfelt har jobbat två år på Linköpings universitet, tidigare har hon varit på KTH och Stockholms universitet. Åsa forskar på långsiktig planering och hållbara samhällen, alternativ till det som nu är ohållbart. Vad ska vi styra bort från och vad ska vi styra mot?

Genom att skapa olika framtidsbilder kan nya tankar komma fram. Hon nämner några exempel:

- Cirkulär ekonomi – att sluta kretslopp
- Delningsekonomi – it-nätverk, kooperativ, saker människor producerar tillsammans istället för att köpa
- Lokal självförsörjning – att vi inte bor så mycket i städer och lever mer på vad som finns lokalt
- Automatisering – inte jobba så mycket, kanske tio timmar i veckan med robotar även i omsorgen

Det sista kan vara provocerande men det är givande att dra saker till sin spets: Om vi gör så, hur skulle det bli? Vad skulle vi behöva förändra? Vilka problem skulle kunna uppstå? Kan delningsekonomi utesluta vissa människor till exempel?

Vi vet inte hur framtiden ska bli, utan det vi kan undersöka är förväntningar på vad som ska hända. När det talas om framtiden är det vanligtvis vissa som får komma till tals och andra inte. Vilka röster får höras? Oftast de som har makt. Det blir en slags kolonisering av framtiden – den som har makt kan formulera den. De som inte får komma till tals kan inte påverka framtiden. Därför är det viktigt att få fram människors förväntningar från olika perspektiv och olika delar av samhället.

Tillväxt

Ekonomer säger ofta att det behövs tillväxt för att människor ska lyftas ur fattigdom. Men det gäller inte i alla länder. I ett land som Sverige, vad ska tillväxten vara till? Att bara titta på tillväxt som en lösning kan lägga sig som ett lock på till exempel kommuner med krympande resurser. BNP är bara ett mått på ekonomisk aktivitet. Istället borde vi fokusera på vad vi vill uppnå. Åsa var tidigare projektledare för ett forskningsprojekt som hette "Bortom BNP" bortombnptillvaxt.se. Det finns de som kallar sig för tillväxtagnostiker, som tycker att vi ska tänka på annat istället.

Åsa tycker det är hoppfullt att jobba med kommuner. Där finns det möjlighet att det händer saker. På nationell nivå verkar det vara svårare. Tomelilla arbetar efter munkmodellen (alltså att hålla sig inom planetära och sociala gränser), Helsingborg har ett livskvalitéprogram. I North of Tyne i Storbritannien talar man om Inclusive Economy. Där initierade det regionala styret workshops och frågade folk vad de tyckte var viktigt, diskuterade och lyssnade och byggde sedan ett program för inkluderande ekonomi på det.

Till slut: Hur når vi dem som mest behöver ställa om? Hur når vi utanför vår "hållbarhetsbubbla"? Vi kan börja med att prata med dem som ligger strax utanför.

Tack Åsa för att du kom till oss och berättade om din forskning.